

מימי התשובה — לימי השמחה

א¹

מטפסת ועולה היא הנשמה הישראלית מתוך המירוץ והזינוך של ימי התשובה ונוראותיהם לימי החג ושמחותיהם. ועליה זאת, מן השלמות יש בה. חשה היא הנשמה בעומק פנימיותה את צחצוחי טהרתה, שבאו לה בכופפה את 'עוונות החיים על ידי הסלידה הפנימית לשוב מכל חטא'. יודעת היא הנשמה, שבקימוצם ודיכויים של החלקים הרעים של רצונה התקמץ גם כוח הרצון בכללו, 'ועוונות החיים הטהורים התחלש גם הוא'. ברוב אהבה 'סובלת היא מטהרתה המוסרית חולשה כזאת, שסובל חולה שהתרפא על ידי הזרמה אלקטרית חזקה, שאמנם גרשה את הארס שבמחלתו, אבל החלישה את כוח החי והבריא שבו'. ומה שמחה היא הנשמה להשלים את תהליך תשובתה בימים של שמחת קודש הבאים 'לקומם את הרצון הטוב ועוונות החיים הטהורים'. ובהגיע הנשמה לשלמות תשובתה 'מלאה היא רווח חיים, וחמושה ביסוד המפעל והמעשה, ושמחת החיים והכנת ברכתם'².

ב

בראשית צעדי התשובה, בתחילת ימי הרחמים והסליחות, כבר ניצב לעיני רוחה של הנשמה חזונו של יום הארבעים הנורא וקדוש. וחזון זה מבשר לה ישע ופדות משעבודי החטא וצמצומיו. שואפת היא הנשמה להגיע לרום פסגת חזונו המלאכי של אותו יום הארבעים. חפצה היא להתרחק גם מגורמי החטא האנושיים. כמזהה היא לטוב רוחני וך מעלמא דאתי, ומעיקים עליה צרכיו החמריים של עלמא דדין. הולכת היא הלוך וקרב מיום ליום ומשעה לשעה למצבה המלאכי המלובן, ומתרחקת היא מעולמה זה החשוך ומגושם. והנה עומדת היא בתוך נעמי עינוייה בקדושת שבת שבתון. שובתת היא הנשמה מצרכי העולם הזה ומכריוה ועונה בקולה העילאי, 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. תפילתה — זכה היא, בגדה לבן, דבקה היא בשיר הייחוד, כולה טוהרה במקווה ה'. בשילום פרים, שפתיה נעות את עבודתו המכפרת ומטהרת של הכהן המשרת לפני ולפנים. ובפנות היום, בנעילת השערים לפני ארון קודש פתוח, מכריוה היא על ייחוד ה' — 'ה' הוא האלקים'.

1 על פי אורות התשובה ט—י.

2 אורות התשובה, טז—ח.

אחרי הגיעה לראש מאווייה, מזוככת ומטוהרת, מתגלה סוד כוחה האלקי דווקא בהליכה מחיל אל חיל. בשמחה מזדרות היא לבנות סוכתה. אין היא יורדת מעולמה העליון לעולם ירוד ומגושם. יודעת היא את כוח קדושתו של עולמה העליון לפרוש את כנפיו גם למטה, ולסכך על הכל בעוז טהרתו. מאחדת היא את העולם הזה עם העולם הבא, מאירה היא מאור עולם הבא בעולם הזה. עוסקת היא בבנין חומרי של דפנות וסכך. נוטלת היא מגידולי הארץ 'הגאה בפירות האדמה, והטוב שבריותיה, והיפה שבעלים, והטוב שבעשבים'³. ובשמחת עשייתה זאת של מצוות הבורא שואבת היא מלוא חפניים של קדושה והתעלות. אכן, חזרה היא הנשמה לעולם הזה, והגה הוא כולו העולם הבא, והיא מביטה ונוהרת ומשתלמת.

ג

שלמות החיים הישראליים היא בגילוי טבעם העצמי הקדוש. שירת-אל הישראלית במשכת ממקור הנשמה העליונה, והולכת ויורדת, ומרעידה את מיתרי הגוף בזמרה ארצית נעימה ומאירה. הגוף הקדוש מואר כולו מאור הנשמה, וכל אבריו וגידיו משמיעים רבנה מצוותית, בפעלם עם אל על פי תורת ישראל. קדושה טבעית זו מתגלה במיוחד בכניסתם של ישראל במלוא שיעור קומתם לתוך מצות הסוכה, בהיותם מוקפים בדפנותיה ומסוככים בכבודה. טבעי הוא להם מבצר אלקי זה, בו מוצאים הם מנוחה ושמחה. כי כוח חיים ממקור התורה ומצוותיה, הוא המקיף ומחיה כל רמ"ח אבריהם ושס"ה גדיהם. ואף גם זאת — מתקיימת מצות דירה זאת על ידי ישראל גם בעת השינה, בעת שבינת הכוחות והרצונות האנושיים, לידע ולהודיע את עצמיות קדושתם האלקית, הנסתרת ונעלה מכל גילוי רצוני מעשי, ומתוך כך מתגלה גם ברצונם ומעשיהם של ישראל⁴.

ד

למעלה בקודש, מתגלה הטבע הישראלי בזמן שמחתנו. לא זו בלבד שכולו מוקף על ידי מצוות, וכל כוחותיו נתונים לגילוי פעלם המצוותי, אפילו בעת שביתתם בשנתם — אלא אף למעלה מזה. אחרי שישראל התגלו כמחבבין את המצוות, בריבוי תקיעתם בימי הרת עולם⁵, שבזה גילו את אי יכולתם להיפרד ממצות היום המחרידים ומזכירם את דביקותם בך' — מתהדר כוח זה ביתר תוקף במצוות התג. דבקים הם ישראל במצוות ד', ומבליטים כוח חיים זה הנטוע בתוכם, בהיותם מוכרחים — בתוקף הצו האלקי, המתאם ומכוון לכמיהת הנפש הישראלית — להוסיף על עצם קיום המצווה את הידורו, בפרי עץ הדר וכו'. מוכרחים הם ישראל לבטא את צמאונם ליה א' בני מעשי מצוותיהם, גילוי של חיים הוא להם. שלא כבכל המצוות, שההידור הוא נוסף על המצווה ואיננו מעכב בדיעבד, בארבעת המינים הוא מעצם המצווה ופוסל אף

3 מורה נבוכים ג, מג.

4 על פי דברי מו"ר הרב צבי יהודה הכהן קוק שליט"א.

5 רש"י ראש השנה דף טז, א.

בדיעבד⁶. אחד ממעכבי ההידור ופוסלי המצוה הוא היובש. בהגיע ישראל לרוממות התחושה של חיוניות השפע האלקי הזורם בכל פרט מפרטי המצוות, אין הם יכולים לוותר על מגות החיים והקדושה הטמונים בהידורה של מצוה. אין המצווה יכולה להיות מקויימת ביבשות — חיים זורמים בה, לחה ורעננה היא, ורק כך תתקיים. בירושלמי⁷ נלמד הפסול של יבש מהפסוק "לא המתים יהללו יי"ה"⁸, ללמדנו, שאחרי עלייתם בקודש של ישראל ואימוץ כוחותיהם האלקיים בירח איתנים זה, מהללים ומשבחים הם את אלקיהם בהידורי מצוותיהם. ובזאת דבקים הם במקור החיים. מתוך עליה זאת, מגיעה 'אומה יחידה' זו⁹ להתייחד עם אלקיה בעצרת החג: שלמה בתשובתה, שלמה בשמחתה, שמחה בתורתה והדורה במצוותיה.

- 6 סוכה דף לא, א.
- 7 סוכה פ"ג, ה"א.
- 8 תהלים קטו יז.
- 9 סוכה דף גה, א.